

Kostrzyn nad Odrą 4.06.2013

**OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W KONTEKŚCIE
OCHRONY WOD I OSIĄGNIĘCIA CELÓW
ŚRODOWISKOWYCH USTALONYCH NA PODSTAWIE
RDW**

Jan Błachuta

w pracy: jan.blachuta@imgw.pl

także w inne dni: jan.blachuta@wp.pl

Z czym to się je?

Ramowa Dyrektywa Wodna w pigułce

Cele środowiskowe Ramowej Dyrektywy Wodnej

Przedsięwzięcia, mające znaczący wpływ na cele środowiskowe
Ramowej Dyrektywy Wodnej

Ocena skutków planowanych przedsięwzięć na cele środowiskowe
Ramowej Dyrektywy Wodnej

Cele środowiskowe RDW definiuje jej art. 4.
Stanowi on:

Cele środowiskowe

1. Czynniki operacyjnymi programy działań określone w planach gospodarowania wodami w dorzeczu:

a) dla wód powierzchniowych

i) Państwa Członkowskie wdrażają konieczne środki, aby zapobiec pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych, z zastrzeżeniem stosowania ust. 6 i 7 i bez naruszenia ust. 8;

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych

ii) Państwa Członkowskie chroni, poprawiaj i przywracaj wszystkie człci wód powierzchniowych, z zastrzeżeniem stosowania iii) dla sztucznych i silnie zmienionych człci wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, zgodnie z przepisami ustanowionymi w załączniku V, z zastrzeżeniem stosowania przedłużeń czasowych ustalonych zgodnie z ust. 4 i stosowania ust. 5, 6 i 7 oraz bez uszczerbku dla ust. 8.

Dyrektywa weszła w życie 22.12.2000, czyli terminem osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego jest 22.12.2015.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych

iii) Państwa Członkowskie chronią i poprawiają wszystkie sztuczne i silnie zmienione czynniki wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, zgodnie z przepisami ustanowionymi w załączniku V, z zastrzeżeniem stosowania przedłużeń czasowych ustalonych zgodnie z ust. 4 i stosowania ust. 5, 6 i 7 oraz bez uszczerbku dla ust. 8.

Różnica między czynnikami wód a sztucznymi i silnie zmienionymi czynnikami wód jest niewielka. W obu przypadkach musi zostać osiągnięty dobry stan chemiczny, w „naturalnych” czynnikach wód musi jednocześnie zostać osiągnięty dobry stan ekologiczny, w sztucznych i silnie zmienionych dobry potencjał ekologiczny.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych

iv) Państwa Członkowskie wdrażają konieczne środki zgodnie z art. 16 [strategie ochrony wód przed zanieczyszczeniem] ust. 1 i 8 w celu stopniowego redukowania zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestania lub stopniowego eliminowania emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych bez uszczerbku dla stosownych umów międzynarodowych określonych w art. 1 [ochrona i zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska morskiego] dla zainteresowanych stron;

Cele środowiskowe dla wód podziemnych

i) Państwa Członkowskie wdrażają działania konieczne, aby zapobiec lub ograniczyć dopływ zanieczyszczeń do wód podziemnych i zapobiec pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych, z zastrzeżeniem stosowania ust. 6 i 7 bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu oraz z zastrzeżeniem stosowania art. 11 ust. 3 lit. j);

Cele środowiskowe dla wód podziemnych

ii) Państwa Członkowskie chroni, poprawiaj i przywracaj wszystkie czynniki wód podziemnych, zapewniaj równowagi między poborami a zasilaniem wód podziemnych, w celu osiągnięcia dobrego stanu wód podziemnych najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, zgodnie z przepisami ustanowionymi w załączniku V, z zastrzeżeniem stosowania przedłużeń czasowych ustalonych zgodnie z ust. 4 i stosowania ust. 5, 6 i 7 bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu oraz z zastrzeżeniem stosowania przedłużeń czasowych ustalonych zgodnie z ust. 4 i stosowania ust. 5, 6 i 7 bez uszczerbku dla ust. 8 niniejszego artykułu oraz z zastrzeżeniem stosowania art. 11 ust. 3 lit. j);

Termin taki sam jak dla wód powierzchniowych, czyli 22.12.2015.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych

iii) Państwa Członkowskie wdrażają środki konieczne, aby odwrócić całkowicie i całkowicie tendencję wzrostu stężenia kadmego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych.

Środki dla osiągnięcia odwrócenia tendencji są wdrażane zgodnie z ust. 2, 4 i 5 art. 17 [\[Strategie zapobiegania i ochrony przed zanieczyszczeniem wód podziemnych\]](#), uwzględniając stosowne normy wymienione w odpowiednim prawodawstwie wspólnotowym, z zastrzeżeniem stosowania ust. 6 i 7 i bez uszczerbku dla ust. 8;

Cele środowiskowe dla obszarów chronionych

Państwa Członkowskie osiągną zgodnie ze wszystkimi normami i celami najpóźniej w ciągu 15 lat od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy, chyba że ustalono inaczej w prawodawstwie wspólnotowym, w ramach którego zostały ustalone poszczególne obszary chronione.

Termin – 22.12.2015, o ile któraś z Dyrektyw dotyczących obszarów chronionych nie nakłada wcześniejszego terminu.

2. Tam gdzie więcej niż jeden z celów na mocy ust. 1 odnosi się do danej części wód, stosuje się ten najbardziej restrykcyjny.

Zaostrzenie celów ze względu na wyższe wymagania:

Np. konieczności uzyskania drożności rzek (ryby), redukcji azotanów (zagrożenie eutrofizacją), przywrócenia seminaturalnych rezerwuów hydrologicznych (siedliska łęgowe), utrzymania dobrych parametrów sanitarnych (kopaliska).

Jeżeli takich potrzeb nie ma, powinno to być zaakcentowane w raporcie z OO.

3. Państwa Członkowskie mogą wyznaczyć czynniki wód powierzchniowych jako sztucznie lub silnie zmienione, gdy:

a) zmiany charakterystyk hydromorfologicznych tej części wód, które byłyby konieczne dla osiągnięcia dobrego stanu ekologicznego, mogłyby wywrzeć znaczny niekorzystny wpływ na:

i) środowisko w szerszym znaczeniu;

ii) rynek, włączając urządzenia portowe, lub rekreację;

iii) działalność, do której celów woda jest magazynowana, takie jak zaopatrzenie w wodę do spożycia, wytwarzanie prądu lub nawadnianie;

iv) regulację wód, zapobieganie powodzi, odwadnianie ziemi; lub

v) inną jednakowo ważną działalność człowieka związaną ze zrównoważonym rozwojem;

3. Państwa Członkowskie mogą wyznaczyć czynniki wód powierzchniowych jako sztucznie lub silnie zmienione, gdy:

b) korzystne cele, do których się dąży za pomocą charakterystyki sztucznej lub silnie zmienionej czynniki wód, nie mogą ze względu na możliwości techniczne lub nieproporcjonalne koszty, być racjonalnie osiągnięte za pomocą innych środków, które stanowi opcję znacznie korzystniejszą środowiskowo.

Takie przeznaczenie i związane z tym przyczyny są szczegółowo określone w planach gospodarowania wodami w dorzeczu wymaganych na mocy art. 13 [\[Plany gospodarowania wodami w dorzeczu\]](#) i przeglądanych co sześć lat.

4. Przedłużenie terminów

b) Przedłużenie terminu oraz jego przyczyny są szczegółowo określone i wyjaśnione w planie gospodarowania wodami w dorzeczu wymaganym na mocy art. 13.

c) Przedłużenie powinno być ograniczone do maksimum dwóch dalszych uaktualnień planu gospodarowania wodami [do roku 2027] w dorzeczu, z wyjątkiem przypadków gdy warunki naturalne uniemożliwiają osiągnięcie celów w tym okresie.

4. Przedłożenie terminów

d) Podsumowanie środków wymaganych na mocy art. 11, które są przewidywane jako konieczne do spowodowania, aby czystość wód przywracana była stopniowo do wymaganego stanu w przedłożonym terminie, przyczyny dla każdego znacznego opóźnienia w czynieniu tych działań operacyjnymi, oraz oczekiwany harmonogram ich wdrożenia jest wymieniony w planie gospodarowania wodami w dorzeczu. Przegląd wdrożenia tych środków i podsumowanie kosztów dodatkowych jest włączane w uaktualnienie planu gospodarowania wodami w dorzeczu.

5. Państwa Członkowskie mogą zmierzać do osiągnięcia mniej restrykcyjnych celów środowiskowych niż te wymagane na mocy ust. 1, dla określonych części wód, w przypadku gdy jest on [chyba ona?] tak zmieniony przez działalność człowieka, jak ustalono zgodnie z art. 5 ust. 1, lub jego [jej?] warunki naturalne są takie, że osiągnięcie tych celów byłoby niemożliwe lub nieproporcjonalnie kosztowne, a wszystkie z następujących warunków są spełnione:

a) potrzeby ekologiczne lub społeczno-ekonomiczne zaspakajane przez taką działalność człowieka nie mogłyby być osiągnięte za pomocą innych środków, które są znacznie korzystniejszą opcją środowiskową, niepowodującą nieproporcjonalnych kosztów;

5. Mniej restrykcyjne cele środowiskowe

b) Państwa Członkowskie zapewniają, że:

- dla wód powierzchniowych jest osiągnięty najlepszy możliwy stan ekologiczny i chemiczny przy wpływach, których nie można było racjonalnie uniknąć na skutek charakteru działalności człowieka czy zanieczyszczenia,

- dla wód podziemnych zachodzą możliwie najmniejsze zmiany dobrego stanu wód podziemnych, przy wpływach, których nie można było racjonalnie uniknąć na skutek charakteru działalności człowieka czy zanieczyszczenia;

c) nie zachodzi dalsze pogorszenia stanu czystości wód;

d) ustalenie mniej rygorystycznych celów środowiskowych i powody ich ustalenia są szczegółowo wymienione w planie gospodarowania wodami w dorzeczu wymaganym na mocy art. 13, a cele te poddawane są kontroli co sześć lat.

6. Czasowe pogorszenie się stanu czystości wód nie jest naruszeniem wymogów niniejszej dyrektywy, jeżeli jest ono wynikiem okoliczności charakteru naturalnego czy sił wyższych, które są wyjątkowe lub nie mogły być w sposób racjonalny przewidziane, w szczególności ekstremalnych powodzi i przedłużających się susz, czy wynikiem okoliczności na skutek awarii, które nie mogły być w sposób racjonalny przewidziane, jeżeli są spełnione wszystkie następujące warunki:

a) podjęte zostały wszystkie praktyczne kroki, aby zapobiec dalszemu pogarszaniu się stanu oraz, aby nie przeszkadza osiągnięciu celów niniejszej dyrektywy w innych częściach wód, których takie okoliczności nie dotyczą ;

6. Czasowe pogorszenie się stanu czystości wód

b) warunki, w których takie okoliczności wyjatkowe lub niedające się racjonalnie przewidzieć mogłyby ogłoszone, włączając przyjęcie właściwych wskaźników, zawarte są w planie gospodarowania wodami w dorzeczu;

c) działania, jakie powinny być podjęte w takich wyjatkowych okolicznościach, są włączone w program działań i nie zagrażają odzyskaniu jakości przez czystą wodę po ustaniu tych okoliczności;

6. Czasowe pogorszenie się stanu czyszczenia wód

d) skutki okolicznościowych lub takich, które nie mogły być przewidziane, podlegają corocznej ocenie i, z zastrzeżeniem dla przyczyn wymienionych w ust. 4 lit. a), podejmowane są tak szybko jak to możliwe wszystkie praktyczne działania w celu przywrócenia czyszczenia wód do jej stanu przed zaistnieniem skutków tych okoliczności; oraz

e) podsumowanie skutków tych okoliczności oraz działań podjętych lub które będą podjęte zgodnie z lit. a) oraz d), zawarte jest w następnym uaktualnieniu planu gospodarowania wodami w dorzeczu.

Jeżeli z jakichkolwiek względów musi być realizowane przedsięwzięcie pogarszające czasowo stan czyszczenia wód, bezwzględnie musi być wpisane w najbliższy uaktualniany PGW.

7. Państwa Członkowskie nie naruszają niniejszej dyrektywy, gdy:

- nieosiągnięcie dobrego stanu wód podziemnych, dobrego stanu ekologicznego lub, gdzie stosowne, dobrego potencjału ekologicznego lub zapobieganie pogarszaniu się stanu czystości wód powierzchniowych czy podziemnych jest wynikiem nowych zmian w charakterystyce fizycznej czystości wód powierzchniowych lub zmian poziomu czystości wód podziemnych, lub

- niezapobieganie pogorszeniu się ze stanu bardzo dobrego do dobrego danej czystości wód powierzchniowych jest wynikiem nowych zrównoważonych form działalności gospodarczej człowieka

i spełnione są następujące warunki:

7. Brak naruszenia dyrektywy

- a) zostały podjęte wszystkie praktyczne kroki, aby ograniczyć niekorzystny wpływ na stan czystości wód;
- b) przyczyny tych modyfikacji lub zmian są szczegółowo określone i wyjaśnione w planie gospodarowania wodami w dorzeczu wymaganym na mocy art. 13, a cele podlegają ocenie co sześć lat;
- c) przyczyny tych modyfikacji lub zmian stanowią nadrzędny interes społeczny i/lub korzyści dla środowiska i dla społeczeństwa płynące z osiągnięcia celów wymienionych w ust. 1, są przeważające przez wpływ korzyści wynikających z nowych modyfikacji czy zmian na ludzkie zdrowie, utrzymanie ludzkiego bezpieczeństwa lub zrównoważony rozwój; oraz
- d) korzystne cele, którym służą te modyfikacje lub zmiany czystości wód, nie mogą, z przyczyn moliwości technicznych czy nieproporcjonalnych kosztów być osiągnięte innymi środkami, stanowiącymi znacznie korzystniejszą opcję środowiskową.

8. Przy stosowaniu ust. 3, 4, 5, 6 i 7, Państwo Członkowskie zapewnia, że stosowanie to wyklucza lub nie przeszkadza w osiągnięciu celów niniejszej dyrektywy w innych częściach wód w tym samym obszarze dorzecza i jest zgodne z wymaganiami innego prawodawstwa wspólnotowego dotyczącego ochrony środowiska.

9. Należy podjąć kroki celem zapewnienia, że stosowanie nowych przepisów, włączając stosowanie ust. 3, 4, 5, 6 i 7 gwarantuje przynajmniej taki sam poziom bezpieczeństwa, jak istniejące prawodawstwo wspólnotowe.

Przebieg zapisów artykułu 8 RDW jednoznacznie wskazuje, że i terminy, i cele środowiskowe dyrektywy nie muszą być bezwzględnie przestrzegane. Odstępstwa od nich zawsze jednak muszą być przemysłane, dobrze uzasadnione i umieszczone w kolejnej aktualizacji planu gospodarowania wodami.

Jest również możliwość zmiany kwalifikacji części wód na silnie zmienioną. Również jednak musi to być dobrze uzasadnione i umieszczone w aktualizacji PGW.